

[अष्टकं (पाणिनेः), विदंति अधीयते वा इत्यष्टकाः P. IV. 2. 65 Sk.] One who studies or is acquainted with the eight books of Pāṇini's grammar. -2 N. of a son of Viśvāmitra. -का [अनंति पितरोऽस्यां तिथौ अश-तकन् Uṇ. 3. 148] 1 A collection of three days (7th, 8th, and 9th) beginning from the seventh day after the full moon. -2 The 8th day of three months on which the Manes are to be propitiated. -3 A Śrāddha to be performed on the above days; worship of the Manes on certain days. -4 The 8th day of a month; Ms. 4. 113-4. -कं 1 A whole consisting of 8 parts. -2 The 8 chapters of Pāṇini's sūtras; अष्टावध्यायाः परिमाणमस्य इत्यष्टकं; पाणिनेः सूत्रं Sk.). -3 The study of the Sūtras. -4 A division of the Rīgveda (it being divided into 8 Aṣṭakas or 10 Maṇḍalas). -5 Any group of eight; as वानराष्टकं, ताराष्टकं, गंगाष्टकं &c. -6 The number eight. -Comp. -अंगः, -गं a kind of board or cloth for playing with dice on (having eight divisions).

अष्टकिक, अष्टकिन् a. [अष्टकाऽस्त्यस्य ठन् इति व] Having eight parts. -की One who performs an Aṣṭaka.

अष्टक्य a. [अष्टकेन क्रीतः यत् P. V. 1. 2] Bought for eight.

अष्टतय a. [अष्टावयवा अस्य अष्टन्-तयप्] Having eight parts or limbs. -यं An aggregate of eight.

अष्टधा ind. [अष्टन्-प्रकारे भाच्] 1 Eight-fold, eight times. -2 In 8 parts or sections; निष्ठा प्रकृतिरष्टधा Bg. 7. 4; निष्ठाष्टधा विप्रससार वंशः R. 16. 3.

अष्टम a. (मी f.) Eighth; गर्भाष्टमेऽब्दे कुर्वीत ब्राह्मणस्यापनायनं Ms. 2. 36. --मः The eighth part. -मी 1 The eighth day in a lunar half month; चतुर्दश्यष्टमी चैव अमावास्या च पूर्णिमा । पर्वण्येतानि राज्ञे रविस्कातिरेव च ॥ -2 N. of a medical plant (कौटालता). [cf. L. octavus; Zend. astemo]. -Comp. -अंशः an 8th part. -कालिक a. [अष्टमः कालः भोजनेऽस्त्यस्य ठन्] one who omits seven meal times (i. e. full three days and the morning of the fourth) and partakes only of the 8th; Ms. 6. 19. -भावः the eighth condition or position (in astr.).

अष्टमक a. The eighth; यौशमटमकं हरेत् Y. 2. 244.

अष्टमिका A weight of four Tolas.

अष्टातय a, Consisting of eight parts. -यः A collection of eight things.

अष्टादश a. [अष्ट च दश च] Eighteen; अगाहताष्टादशतां जिगीषया नवद्वयद्वीपपृथगजयन्त्रियां N. 1. 5. -Comp. -अंगः -गं the eighteen parts of medical science. -उपचारः [कर्म० संज्ञात्वाच्च द्विगुः] the eighteen modes of showing respect or worshipping; आसनं स्वागतं पादमर्चयामाचमनीयकं स्नानं वस्त्रापवातं च भूषणानि च सर्वशः । गंधपुष्पे तथा धूपदीपावर्णं च तर्पणं । माल्यानुलेपनं चैव नमस्कारविस्मरणे । अष्टादशोपचारैस्तु मंत्री पूर्वां समाचरेत् Tantra. -उपपुराणं a secondary or minor Purāṇa; अष्टान्युपपुराणानि मुनिभिः कथितानि तु । आर्यं सनत्कुमारोक्तं नारासंहमतः परं । तृतीयं नारदं श्रोक्तं कुमारैः तु भाषितं । चतुर्थं शिवशर्मण्यं साक्षात्तद्विशेषितं । दुर्वास-सोक्तमाश्रयं नारदोक्तमतपरं । कापिलं मानवं चैव तथैवेति सत्तरितं । ब्रह्मांडं वारुणं चाथ कालिकाह्वयमेव च । मोहिभरं तथा शंखं सौरं सर्वार्थसंघं । पराशरोक्तं प्रवरं तथा भागवतद्वयं । इदमष्टादशं श्रोक्तं पुराणं कौर्म-संज्ञितं । चतुर्थोऽस्यिष्यते पुण्यं संहितानां प्रमे-दतः ॥ Hemādri. -धान्यं the 18 kinds of corn; यवगोधूमधान्यानि तिलाः कंकुल-त्यक्ताः । माषा मुद्गा मसुराश्च निष्पावाः श्यामसर्प-पाः ॥ गवेधुकाश्च नीवारा ओढक्योऽथ सती-नकाः । चणकाश्चीनकाश्चैव धान्यान्वष्टादशैव तु ॥ -पुराणं the eighteen Purāṇas; ब्राह्मं पाद्यं वैष्णवं च शैवं भागवतं तथा । तथान्यश्चार्-दीयं च मार्कंडेयं च सप्तमं ॥ आग्नेयमष्टकं श्रोक्तं भविष्यज्रवमं तथा । दशमं ब्रह्मवैवर्तं लिङ्गमेका-दशं तथा ॥ वाराहं द्वादशं श्रोक्तं स्कान्दं चाथ त्रयोदशं । चतुर्दशं वामनं च कौर्म पंचदशं तथा ॥ मानस्यं च गारुडं चैव ब्रह्मांडाष्टादशं तथा ॥ -भुजा an epithet of the goddess महालक्ष्मी. -विद्या the eighteen kinds of learning or lore; अंगानि वेदाश्चत्वारो मीमांसा न्यायविस्तरः । धर्मशास्त्रं पुराणं च वि-द्या सेताश्चतुर्दश ॥ आयुर्वेदो धनुर्वेदो गान्धर्वश्चे-ति ते त्रयः । अर्थशास्त्रं चतुर्थं तु विद्या षष्टादशै-व तु ॥ -विवादपदं the eighteen sub-jects of litigation (causes of dispute); see Ms. 8. 4-7. -स्मृतिका-रिन् m. pl. the eighteen Smṛitikāras or law-givers of the Aryas; विष्णुः पराशरो दक्षः संवत्सेयासहस्रिताः । शातातपो वसि-ष्ठश्च यमापस्तम्बगौतमाः । देवलः शंखलिखितौ भर-द्वाजोऽनोचयः । शौनको याज्ञवल्क्यश्च दशाष्टौ स्मृतिकारिणः ॥

अष्टावक्रः [अष्टकृत्वः अष्टसु भागेषु वा वक्रः] N. of a celebrated Brāhmaṇa, son of the great sage Kahodā, [Kahodā married a daughter of his pre-

ceptor Uddalaka, but he was so devoted to study that he generally neglected her. When once she was far advanced in pregnancy, the unborn son was provoked at his father's neglect of her and rebuked him for his absorption in study to the neglect even of his wife. The sage was very angry at this impertinence and condemned him to be born crooked; so he came forth with his eight (aṣṭa) limbs crooked (vakra); whence his name; यस्मात्कुक्षौ वर्तमानो ब्रवीषि तस्माद्रक्तो भवितास्पष्टकृत्वः Mb. When Ka-hoda was drowned into a river as the result of a wager in a dispute with a Bad-dhist, young Aṣṭavakra defeated the sage and delivered his father, who, being pleased, directed his son to bathe into the Samangā river, on doing which the lad became perfectly straight.]

अष्टिः f. [अस्यते भूमौ क्षिप्यते अस्-किन् प्र-क्षो० षत्वं] 1 A die for playing. -2 A metre consisting of sixty-four syl-lables. -3 [अश्-व्याप्तौ-किन्] Pervasion, reaching (Ved.). -4 The body (the instrument of enjoyment). -5 The number sixteen. -6 Seed. -7 Kernel.

अष्टिन् a, Consisting of eight mem-bers or parts.

अष्ट्रा [अश्रयते चाल्यतेऽनया अश्-करणे दृन्] 1 A prick or goad for driving cattle, whip; Rv. 4. 57. 4, 6. 53. 9. -2 A part of the wheel of a chariot.

अष्टिः f. 1 A stone or kernel. -2 Seed.

अष्टीला [अष्टिस्तज्जल्यकाटिनादमानं रा-तिः रा-क, रस्य लः दीर्घः Tv.] 1 A round swelling below the navel pro-duced by wind. -2 A kind of dis-ease of urine. -3 A globular or round body (in general). -4 A round pebble or stone. -5 Kernel. -6 Seed-corn.

अष्टीलिका 1 A kind of abscess. -2 A pebble.

अष्टीवत् m. n. [निपातोऽयं P. VI. 2. 12;] The knee, the kneebone.

अस् I. 2 P. [अस्ति, आसीत्, अस्तु, स्यात्; defective in non-conjugational tenses, its forms being made up from the root भू]. 1 To be, live, exist (showing mere existence); नासवा-सीन्नो सवासीत् Rv. 10. 129. 1; श्रुति-द्वैधं तु यच्च स्यात् Ms. 2. 14; शपथे नास्ति पातकं 8. 112; न त्वेवाहं जानु नासं Bg. 2. 12; आसीद्वाजा नलो नाम Nala. 1. 1; Ms. 5. 79; न अस् not to be, to be lost, disappear, perish, नायमस्ती-